ՔՍԱՆԵՐ ԵՐՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1622 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 17 — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ — Ն. Տ. — 29 — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ — 1874

ԳԱ[illegible]ՆՔ

Տարեկան գին Կ. [illegible] 8 Մէճ.
» Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 4 Մէճ.
» Գաւառաց » 5 Մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 60 փրդ։ Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճամ. ու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ. Պոլիս, Չինիլի խան, Մասիսի գրասենեակը։
Համբու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 24 դեկտ.

Ազգային ժողովոյ մէջ Պ. Պուրկօանի խնդրոյն վրայ վիճաբանութիւն բացուելով, ձախակողմեանք ժողովին կողմէ քննութիւն խնդրեցին։ Պ. Ռուհէ և Պ. Ցիւվալ ժողովրդեան կոչում ընելու համար կազմուած Պոնաբարթեան մասնաժողովոյ մը գոյութիւնն ուրանալով, խոստովանեցան միայն թէ համբակալութեան մասնաժողով մը կար։ Կառավարութիւնը յայտնեց թէ այս խնդրոյն մէջ ինքը չէզոք է։ Հետեւաբար ժողովին կողմէ քննութիւն մ'ըլլալու առաջարկութիւնն ընդունուեցաւ, և Նիէվրի ընտրութեան վաւերացումը քննութենէն ետքի թողուեցաւ։

Ազգային ժողովը նաև Մարսիլիա քաղաքին 16 միլիոն և Փարիզ քաղաքին ալ 220 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւնն ընդունեց։ Եւ յետոյ իր նիստերը մինչև յունվար 6 դադրեցուց։

Առատ ձիւն կուգայ և օդը ցուրտ է։

Արտաքին գործոց նախարար Տըքազ դուքսն Եդիպտոսի հետ կնքըւած դատաստանական դաշնադրութիւնն ազգային ժողովոյ ներկայացուց։

Պայօն 23 դեկտ.

Սպանիոյ ծովեզրներն սպասող Գերմանական նաւերը Գերմանիա վերադարձան։

Բեդրպուրկ 26 դեկտ.

Կայսերական հրամանագիր մը Նիքօլա կոստանդինովիչ մեծ դուքսին խելագարութիւնը ճանչելով, հօրը (կայսեր եղբայր կոստանդին մեծ դքսին) խնամակալութեան ներքև կը դնէ։ Հրամանագիրը բժշկաց խորհրդին վրայ կը հիմնէ, զոր դըքսին վիճակն երկարօրէն քննելէ ետև տուած են։

Լոնտրա 26 դեկտ.

Այս առաւօտ Նըէյլթ Բէօլթէրն Ռայլուայ երկաթուղւոյն վրայ սարսափելի դէպք մը պատահեցաւ Շիբլթընի մօտ։ Քանի մը կառքեր գծէն դուրս ելնալով 10 հոգի մեռան և 50 ալ վիրաւորեցան։

Սթաֆֆորտի մօտ ածուխի հանք մը բռնկելով 20 հոգի կեանքերնին կորուսին։

Փարիզ 26 դեկտ.

Մաք Մահօն մարաջախտ՝ Պատւոյ Լեգէոնի մեծ ժապաւէնը տուաւ Ռուսիոյ դեսպան Օրլօֆ կոմսին։

Փարիզ 26 դեկտ.

Գաղղիոյ Պանքային բաժանորդներուն ընկած վերջամսեայ շահու բաժինն 125 ֆրանք է։

Կառավարութիւնը նախարարական տագնապի մը հնարաւորութեան վրայ կը վիճաբանէ։

Պուքրէշ 26 դեկտ.

Երեսփոխանաց ժողովը տարեկան զօրաժողովոյ թիւը 15.850 մարդ որոշեց։

Լոնտրա 24 դեկտ.

Օսմ.	Քօնս.	44 3/4
Փոխ	1865	68 1/2
»	1869	54 5/8
»	1871	63 1/2
»	1872	84 3/4
»	1873	52
Նոր փոխառութիւն		1 1/8
Անգղ. Քօնս.		92 1/8

Լիվերբուլ 24 դեկտ.

Ռամպալ Միտլինկ—Օրլէան 7 3/4—
» Ֆայր Տօլէրան 4 7/8 —5
Վաճառուած 12000 հակ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Վեհ. Սուլթանին երկրորդ որդի Բարձր. Մահմուտ Ճէլալէտտին էֆէնտիին երկրորդ ծովակալի աստիճան տրուեցաւ։

Սպարապետի տեղակալ վսեմ. Ալի Սայիպ փաշան անցեալ շաբթու Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց նոր ջրանկիւրաց համազգեստը։

Ն. կայսերական վեհափառութիւնը գոհութիւն յայտնելով վսեմ. Սայիպ փաշային՝ քանի մը փոփոխութիւններ հրամայեց յիշեալ համազգեստին վրայ։

Պաղտատէն եկած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Նէճտի մէջ ծագած ապստամբութիւնը զսպուեր է։

Նասիր փաշան՝ Պէտէվիները զարկեր ցիրուցան ըրեր է, և հիմա ապստամբութեան առաջնորդ և գըրգռիչ եղողները ձերբակալելու ետևէ է։

Յիշեալ հեռագիրը Նէճտի կառավարիչ Պէգիր փաշային սպանման լուրը սուտ կը հանէ։

Տօլմա պաղճէի բարձանց վրայ Վեհ. Սուլթանին շինել տուած մեծ մզկիթին հիմը դրուեցաւ անցեալ շաբթու՝ կրօնական հանդիսաւոր արարողութեամբ։

Կըսուի թէ 1873ի Օսմանեան փոխառութեան վրայ փարիզի սեղանաւորաց հետ եղած բանակցութիւնք յաջող արդիւնք մ'ունենալու ճանբու մէջ են։

Գոնեայի կուսակալն հեռագրով լուր կուտայ Բ. Դրան թէ անձրեւները յարմար ժամանակին գալով, գեղացիները կառավարութեան փոխ տուած սերմերը ցաներ են, և կը յուսայ որ յառաջիկայ ամառն ոչ միայն կառավարութեան ունեցած պարտքերնին կը վճարեն, այլ և ամբողջութեան դանձն առատ ատամնորդկատանայ։

Անչափ կոչուածոց արձանագրութեան դիւանն ստակամութեան դուռը փոխադրուելով, այսուհետեւ անչափ սեփականութեանց առուծախի և չինութեանց վերաբերեալ իլմուխապէրներն հոն պիտի երթան։

Լոնտրայի պարսկական դեսպան վսեմ. Մելքոմ խանի աղնուահի լծակիցը, որ Տատեան վսեմ. Առաքել պէյի դուստրն է, արու զաւակ մը ծնած ըլլալով, վսեմ. Առաքել պէյ Տատեան անցեալ շաբթու Լոնտրա գնաց։

Թունա լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Աւստրօ—Հունգարական թղթաբերն՝ որ Սերվիոյ և Սօֆիայի ճանբով Կ. Պոլիս կուգայ, Սերվիոյ հողին մէջ աւազակներու հանդիպելով, քովը գտնուած 17 հազար ֆիօրին դրամը կողոպտուեր է։

Աւազակները չեն կրցեր գտնուիլ։

Պէշիկթաշի նաւամատոյցին մօտ խարսխեալ Բէթիմօ շոգենաւը կիրակի օրը երկու կողմէն կապուած ուրիշ նաւերու օգնութեամբ հնար եղածին չափ ջուրին երեսը հանուելով և երեք նաւաձիգ շոգենաւներէ քաշւելով արքունի նաւարանի առջեւ տարուեցաւ։

Թուալիէ տ'Օրիան կը ծանուցանէ թէ յիշեալ շոգենաւին վրայ բացուած քննութեամբ նաւապետը յանցաւոր ելնելով, անցեալ հինգշաբթի օրը ծովային գործոց պաշտօնարանը կոչուեցաւ, և հոն՝ ի ներկայութեան բազմաթիւ ծովային պաշտօնատարաց՝ իւր աստիճաններէն ձգուելով ճանբուեցաւ։

Շաբաթ օրը՝ Իւսկիւտար՝ Մուսթաֆա անուն պարտիզպան մը հորէն ջուր քաշած ժամանակ, պարանը խզելով պարտիզպանը գլորեցաւ հորն ի նկառ. և թէպէտ հեռուէն տեսնողները շուտով օգնութեան հասան, բայց մինչև որ հանեցին, խեղճ պարտիզպանը մեռած էր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԽՍՀԱՄԸ ՌՈՒՄՈՒՄԻԿ

16 դեկտ. երկուշաբթի իրիկուն		— —
17 » երեքշաբթի առաւօտ		
բացուեցաւ		49 28
կէսօր		49 20

Կ. Պոլիս 16 դեկտ.

Օսմ. Բէնքի բաժինք Անգղիր.			8 9
« փախանակութեան	»		5.27
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»		6.16
Քրէտի Ժէնէրալ	»		11 15
Քրէտի Օթօմօ—Թիւրք			— —
Երկաթուղեաց հին		Ֆր.	124 3/4
Փոխ. 1863		»	344
» 1865	»	»	348
» 1869	»	»	277 1/2
« 1872	»	»	85
» 1873	»	»	264 1/2
Թրամուէյ		Օսմ. լիր	4 50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Անգղ. լիրա	ղուրուշ	110.20
Նաբօլէոն ոսկի	»	88
Իմբէրիալ Ռուսա	»	89 18
Դըրըմիշ	»	51. 27
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104 25
Պըլինձ	»	128 20

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային ժողովք նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ դեկտ. 20 'ի Ղալաթիա։

Ատենը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 6ին և գոցուի 10ին։

Հրաւիրեալ են Երեսփոխան էֆէնտիներն՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

14 Դեկտ. 1874
'Ի Պատրիարքարանս Հայոց
Կ. Պոլիս

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ.

1° Տեղեկագիր Վեհ. Հայրապետին կոնդակի խնդրոյն.
2° Փոփոխեալ տրամադրութիւնք Ազգ. Սահմանադրութեան.

Ատենադպիր
Ս. Գ. Գ. Փափազեան

Ինչպէս որ շաբաթ աւուր թուով ծանուցած էինք, կիրակի իրիկուն Ամեն. Ս. Պատրիարք հայրը մայրաքաղաքիս Աւստրօ—Հունգարական դեսպան վսեմ. Զիչի կոմսին ապարանքը ճաշեց դեսպանատան առաջին խորհրդականաց և բարձրագոյն պաշտօնէից հետ։ Սեղանակից եղան նաև պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Մկրեան հայրը, Թարգմանեան Արժ. Անտօն վարդապետն և Մեծ. Ասլեան Մօսիւ Ջուեդ։ Այս հրաւէրն ու կոչունքը մեծ պատիւ է Սրբազան Պատրիարք հօր, ինչպէս նաև բոլոր Հայոց ազգին, որովհետեւ այլ և այլ ազգաց պատրիարքունք այցելութիւն ըրած և փոխադարձ այցելութիւն ընդունած էին վսեմ. դեսպանէն, սակայն դեռ ոչ ոք յատկապէս 'ի ճաշ հրաւիրուեցաւ բաց 'ի մեր Ս. Պատրիարքէն։

Ճաշին ժամանակ վսեմ. դեսպանը բաժակ առաջարկեց Ս. Պատրիարքին կենդանութեանը։ Նոյնին Սրբազնութիւնն ալ փոխադարձաբար բարեմաղթութիւններ ըրաւ վսեմ.

կամքին ի իւր ընտանեաց կենացը ։

Ճաշէն ետքը մէկ ժամու չափ սիրալիր խօսակցութիւն ընելէ ետև Ս. Պատրիարքը գոհութեամբ մեկնեցաւ։ Վսեմ. դեսպանն ալ Ն. Սրբազնութեան հետ վար իջնելով յուղարկաւորեց զինքը մինչև դեսպանատան հրապարակը, և մինչև որ Սրբազանը կառքը հեծաւ և ճամբայ ելաւ՝ հոն սպասեց։ Ցեաոյ Մօսիւ Ջանգլին դառնալով խնդրեց որ Ս. Պատրիարքը առնած յանկարծս իր գոհունակութիւնն ու շնորհակալութիւնը յայտնէ Ն. Սրբազնութեան յանձն առած աշխատութեանը համար։ Մօսիւ Ջանգ. ալ հետևեալ պատասխանը տուաւ. «Եթէ զՍրբազանն և Ազգս կը ճանչեմ, որուն վրայ տարակոյս չունիմ, կրնամ Ձեր վսեմութիւնն ապահովցնել, թէ ոչ միայն Ս. Պատրիարքն, այլ նաև համօրէն ազգս փոխադարձաբար երախտապարտ է Ձեր սիրալիր ընդունելութեան համար, և ընդհանուր ազգին պատիւ կըհամարին։»

Տփխիսի Մեղու Հայաստանի լրագրին վերջին Նոյեմբեր 16 թուով թերթին մէջ Ս. Էջմիածնայ Նորակառոյց ճեմարանին կանոնադրութիւնը հրատարակուած տեսնելով զոր Ռուսաց Վեհ. Կայսրը վաւերացուցած է, արժան կը համարինք հրատարակել։

ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԱՑ ՃԵՄԱՐԱՆԻՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

1. Էջմիածնայ հոգևոր ճեմարանն է բարձր հոգևոր հաստատութիւն ։ որի նպատակն է տալ ընդհանուր և աստուածաբանական կրթութիւն Հայոց եկեղեցւոյ սրբազան պաշտօնի համար պատրաստողներին և պատրաստել ուսուցիչներ Հայոց հոգևոր դպրոցների համար։

2. Էջմիածնայ ճեմարանը ենթարկւում է ամենայն Հայոց Սրբազան պատրիարք—կաթողիկոսի իշխանութեանը։

3. Էջմիածնայ ճեմարանը պահպանւում է Էջմիածնայ պատրիարքական Աթոռի միջոցներով և *կամաւոր նուիրատուութիւններով,

4. Էջմիածնայ ճեմարանի վարչութիւնը յանձնւում է Ռէկտորին օգնութեամբ՝ 1) ուսումնարանական խորհրդի և 2) տնտեսական վարչութեան,

5. Էջմիածնայ ճեմարանում, բացի Ռէկտորից՝ կան նորա օգնական, ուսուցիչներ, քարտուղար, բժիշկ, գրապահ և տնտես*։

6. Էջմիածնայ ճեմարան ընդունւում են, համաձայն ճեմարանի վարչութեան սորա համար հաստատած կանոնադրութեան, Հայ—լուսաւորչական դաւանութեան անձինք առանց զանազանութեան դասակարգի և հպատակութեան, և գլխաւորապէս Հայ եկեղեցեաց, վանօրէից կից եղած ուսումնարաններում և հոգևոր դպրոցներում յաջողութեամբ ուսումնաւարտներն, յառաջագոյն հարցաքննուելով ճեմարանի մէջ ։

7. Էջմիածնայ ճեմարանը բաղկացած է վեց սեմինարիական և երեք բարձր ճեմարանական դասատներից, մի տարուայ ընթացքով իւրաքանչիւրում։

8. Էջմիածնայ ճեմարանում դասատուութիւնը լինում է հայերէն։

9. Էջմիածնայ ճեմարանում աւանդւում են.

Ա. Կրօնագիտութիւն ըստ դաւանութեան Հայոց եկեղեցւոյ.

Բ Հայոց եկեղեցական պատմութիւն.

Գ. Ընդհանուր եկեղեցական պատմութիւն.

Դ. Աստուածաշունչ և նորա մեկնութիւն.

Ե. Հիմնական, վարդապետական, բարոյական և բաղդատական Աստուածաբանութիւն.

Զ. Եկեղեցական արարողութիւն և եկեղեցական Տօմար.

Է. Հովուական աստուածաբանութիւն և քարոզագիտութիւն ։

Ը. Վարք հարց սրբոց հայոց.

Թ. Եկեղեցական իրաւաբանութիւն.

Ժ. Մանկավարժութիւն.

ԺԱ. Փիլիսոփայութիւն (Տրամաբանութիւն և հոգեբանութիւն) և փիլիսոփայութեան պատմութիւն.

ԺԲ. Հայոց պատմութիւն և աշխարհագրութիւն.

ԺԳ. Ընդհանուր պատմութիւն և աշխարհագրութիւն.

ԺԴ. Պատմութիւն և աշխարհագրութիւն Ռուսաստանի.

ԺԵ. Մաթեմատիկայ, Ֆիզիքայ և Տիեզերագրութիւն.

ԺԶ. Բնական պատմութիւն ։

ԺԷ. Հայոց լեզու և պատմութիւն գրականութեան.

ԺԸ. Ռուսաց լեզու.

ԺԹ. Հին և նոր լեզուներ՝ Լատինական, Յունական, Ֆրանսիական և Գերմանական*.

Ի. Երրայեցւոց լեզու և Աստուածաշնչական հնախօսութիւն.

ԻԱ. Գծագրութիւն և նկարչութիւն (գլխաւորապէս եկեղեցական).

ԻԲ. Եկեղեցական երգեցողութիւն.

10. Ուսումնական առարկաներ դասաւորւում են դասատների մէջ ըստ կարգադրութեան ճեմարանի խորհրդին։ Ճեմարանական դասատներում աւանդելի գիտութիւններից խորհուրդը որոշում է մի քանիսը պարտաւորեալ, իսկ մի քանիսը անպարտաւորիչ, դասաւորում է բաժանմունքների մէջ Սրբազնագոյն կաթողիկոսի հաստատութեամբ ։ Ռուսաց լեզու, պատմութիւն և աշխարհագրութիւն Ռուսաստանի պարտաւորիչ են Ռուսաստանի հպատակ աշակերտների համար ։

*Ճեմարանում ծառայող անձանց պարտաւորութիւնքը, նոյնպէս ուսումնական խորհրդի և տնտեսական վարչութեան կազմակերպութիւնն ու աւանդելի առարկաներն որոշւում են Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի հրահանգով ։

* Նոր լեզուներից աշակերտները պարտաւորուած են ուսանել միայն մէկը ։

Ղարապաղու Շուշի քաղաքէն հետևեալը կը գրեն Մեղու Հայաստանի լրագրին.

«Շատ ժամանակ է, որ Շուշի քաղաքում խնդիր էր ծագած օրիորդաց դպրոցի բացման համար ։ Ի հարկէ այս մասին աւելի տեղւոյս Սրբազան առաջնորդն էր հոգացողը. ուստի և անխոնջ աշխատութեամբ Առաջնորդարանի կից շինել է և օրիորդաց դպրոցի սենեակները։ Բայց դեռ ևս Նորին Սրբազնութիւնը չը հասած իւր նպատակին, նոյն խնդրի հարցը զարթնում է և տեղւոյս Նահանգապետի դատեր և հաշտարար դատաւորի մէջ ։ Սորա՝ Պ. Հաշտարար դատաւորի՝ հրաւիրական թղթով ժողովեցան բաւական ուսեալ, հայեր, թուրքեր, և ս և Խորէն վարդապետն ։ Երկար խօսակցութիւնից յետոյ դատաւորն պահանջում է նոցա համաձայնութիւնը ։ Հայ հասարակութիւնը պատասխանում է, թէ մենք ունինք առաջնորդ, որը դորա համար երկար ժամանակ աշխատում է և այդ իսկ նպատակով կառուցել է ուսումնարան, ուստի առանց նորա խորհրդակցութեան մենք չենք կարող ո՛չ այո՛ ասել և ո՛չ բացասել, նա գիտէ ։ Իսկ Թուրքերը ասել են, թէ մենք մեր կանանցը դեռ չը կրթած չենք կարողանում սանձել, կրթեցնելուց յետոյ ի՞նչպէս պէտք է նոցա կապը հաւաքենք. և բացի դորանից՝ մեր օրէնքը չէ թողլ տալիս որ մեր իգական սեռը կարդայ և թէ կարդացնող էլ լինի, Ղուրանի կէսից աւելի չը պիտի կարդան ։ Իսկ երբ դուրս եկան ասում էին, թէ մենք օրիորդ չունինք, որ Հայոց մահրասան (վարդապետն) իւրեան քմաց յարմար դաստիարակէ ։ Այսպէս վերջացել է բանը. իսկ ռուսները համաձայն են ։ Բայց լսում ենք, որ Պ. դատաւորն առանձին կանչում է իւրաքանչիւրին՝ և ստորագրել է տալիս նուիրատուութիւն տարեկան տասը ռուբլի այդ ուսումնարանի համար ։ Գիտենք թէ ունին առայժմ պատրաստի գումար 10 հազար ռուբլի ։ Ես չեմ կարծում, թէ մեր հայերը և թուրքերը քանի որ այսպիսի գաղափարի տէր են, այժմեան ժամանակին տան իւրեանց օրիորդները ուսման ։ Ինչպէս երևում է, արժ. Խորէն վարդապետն էլ մասնակից է այս դպրոցին. այլ թէ ինչ դեր պիտի խաղայ այդ դպրոցի մէջ և ինչ նպատակով, ինձ անյայտ է նոյնպէս դժուար է գուշակել օգուտն կամ վնասն այդ մասնակցութեան ։»

1874 դեկտ. 12 Թօփքաբու

. . . Խմբագիր.

Ազգային թերթի մը մէջ Թօփքաբուէն գրուած Ց. Կարապետեան ստորագրութեամբ նամակ մը կարդացինք, որոյ մէջ եկեղեցականի մ'անվայել արարքը նկարագրուած էր ։

Կը ճանչեմք այն եկեղեցականը՝ որ է Թօփգաբուի քարոզիչը. և արդարև մենք ալ տեսանք և լսեցինք քահանայի մը դէմ նորա ըրած անլուր անարգանքը և նախատինքը. նորա քարոզը՝ որոյ շատ անգամ ներկայ և ունկնդիր գտնուած եմք, դուեհիկ ոճերէ, առասպելներէ և զանազան անվայել խօսքերէ միայն կը բաղկանայ, զորս մտիկ ընել բարեհաճող ներկայ ժողովրդոց միշտ շնորհակալութիւն կ'յայտնէ. իսկ քարոզի ժամանակ եկեղեցւէն բացակայ եղողներուն վայ և անէծք կ'կարդայ «արըլղ» և «էտէպսիզ» կոչելով զանոնք։

. . . Խմբագիր, ներկայս ձեր պատուական լրագրին մէջ հիւրընկալելնիդ խնդրելով։

Մնամ յարգանօք

Գ. Շ. Խ—չ—մեան

Հետևեալ նամակը՝ որ Նորընտիր երեսփոխանի մը հրաժարականն է, ցաւելով կը հրատարակենք, որովհետև արժանաւոր երեսփոխանաց սակի ժամանակ այսպիսի ընտիր յատկութիւններ կրող անձանց հրաժեշտը վնաս է ազգին ։

Օրթաքէօյ 13 դեկտ. 74

Ազնիւ Սամաթիացիք.

Երկու անգամ երեսփոխան ընտրուեցայ Ազգային Ընդհանուր ժողովին. երկու անգամին ալ դուք ընտրեցիք զիս երեսփոխան ։

Ես ձեր թաղին երեսփոխանը չեմ սակայն, այլ ընդհանուր ազգին երեսփոխանն եմ, բայց իմ ընտրութիւնս միշտ ձեզի կը պարտիմ։

Պատիւ կը համարիմ ինծի որ երկու անգամ ձեր թաղէն ընտրուեցայ երեսփոխան ։

Ընտրութեանս եղանակը քննեցի՝ օրինաւոր էր. շատ ուրախ եմ որ Սամաթիացիք ուրիշ մէկ քանի թաղերու նկատմամբ աւելի լուսաւորեալ են ։

Պօլսոյ լուսաւորութեան արշալոյսը Սամաթիայէն ծագած է. տղայութենէս 'ի վեր տպաւորութիւն ըրած է այս ինծի ։ Այս տպաւորութենէն ազդեալ կուգամ հրապարակաւ յայտնել ձեզի իմ անկեղծ շնորհակալութիւններս, և միանգամայն խնդրել ձենէ ձեր ներողամտութիւնը որ ընտրութեանս այս երկրորդ շրջանին մէջ ակամայ չկրնալով վարել իմ պաշտօնըս՝ հրաժարականս գրեցի Ընդհանուր ժողովին նախագահ Ամեն. Ս. Պատրիարքին ։

Ասոր համար ներում կը խնդրեմ ձենէ՝ վասն զի հարկաւ իմ տեղւոյս ուրիշ երեսփոխան մ'ընտրելու ձանձրութիւնը պիտի ունենաք ։

Եթէ հնար ըլլար՝ կը ջանայի ազգիս ծառայելու փափաքս լեցընել և ձեր ընտրութիւնը յարգել. բայց զբաղմունքս անհրաժեշտ պարտաւորեցին զիս յայսմ։

Կարի վշտացեալ եմ. բայց կըքաջալերուիմ, զի քաջայոյս եմ որ՝ ձեր ուշիմութիւնը կարող է ազգին մէջէն շատ աւելի արժանաւորութիւն ունեցող անձ մը երեսփոխան ընտրելու, որ կարենայ ինէ աւելի ծառայութիւն մատուցանել սիրելի ազգիս ։

Տենչանօք մնամ ձեզ
միշտ անձնուէր
Ն. ՕՏԵԱՆ

. . . Խմբագիր Տէր.

Թաղիս երկսեռ վարժարաններն ամիսը հազիւ հազ 300 դահեկան շահ բերող հաստատուն կալուածներէ զատ ուրիշ արդիւնաւոր հասոյթներ չունենալուն՝ գրեթէ աշակերտաց բերած թոշակներէն և թաղային սնտուկէն կը մատակարարուէին մինչև ցարդ ։

Թաղական պատուարժան խորհրդոյ մարմնոյն հետ միևնոյն կազմութիւն ունեցող և ի նմանէ անբաժան եղած Նորակազմ Հոգաբարձութիւնս՝ երկսեռ վարժարանաց ծանր հոգն ստանձնելուն ուշադրութեան առաւ թէ՛ թոշակներէն գոյացած արդիւնքը և թէ թաղային դանձուն անձուկ վիճակն, որք իւր ուսումնատենջ ջանիցն չէին համապատասխաներ, և փորձով տեսաւ թէ այս տեսակ մատակարարութիւն մը Դպրոցները բարեկարգութեան, յարատևութեան և յուսալի յառաջադիմութեան մէջ պահելու օրինաւոր երաշխաւորութիւն մը չէր կրնար տալ ։ Այս առթիւ երկսեռ վարժարանաց համար պաշտպանութեան ցանկ մը բացաւ ամսական երեք քառորդ մեճիտ իւրաքանչիւր բաժինն, որպէս զի թէ՛ Հոգաբարձութեան անխոնջ ջանից նիւթապէս աջակցութիւն մ'ըլլայ, և թէ հարիւրի մօտ աղքատ և անտէրունջ մանկունք, որոց մեծ մասը Եէնիգաբուէն դուրս շրջակայ թաղերէ են, և որք թոշակ վճարելու անբաւական են՝ իրենց դաստիարակութեան և ուսմանց մէջ յառաջանան ի շնորհս բարերար ազգայնոց։

Այս օգտակէտ ձեռնարկը մեծ ընդունելութիւն գտաւ մեր ուսումնասէր ազգայիններէն և հասարակութենէն թաղիս, որոց անուանց առջև իւրաքանչիւրին պաշտպանութեան բաժինները նշանակելով հրապարակաւ ջերմագին շնորհակալութիւն և գոհունակութիւն կ'փութանք յայտնել իրենց, որք նիւթական ձեռնտուութեամբ օժանդակել բարեհաճեցան Հոգաբարձութեանս անձնուիրական վաստակոց ։

Սոյն պաշտպանութեան ցանկին ամէն ազգայնոց համար բաց ըլլալով, անտարակոյս յառաջադիմութեան բարեկամք ազգային՝ յիշեալ Մեծ. պաշտպան անձանց գովելի և առաքինական օրինակին հետևելով աւելի դիւրութիւն պիտի ընծայեն Հոգաբարձութեանս, ընդունելով յօժարութեամբ մի մի ուսումնատենջ որբ աշակերտաց պաշտպան գրուիլ, և այնու քաջալերել զհոգաբարձութիւնըս, որոյ միակ յոյսն ու նպատակն է ազգային մանկտւոյն բարւոք դաստիարակութիւնն ու յառաջադիմութիւնը ։

Ահաւասիկ պաշտպան Ազգայնոց ցանկը :

	բաժ.	ղր.
Բարձրաշնորհ Տ. Տ. Ներսէս Ս.		
Արքեպս. Պատրիարք Կ.Պոլսոյ	1	3
Գեր. Տ Յովհաննէս քահանայ Միրզ-եան Պատր. փոխանորդ	1	3
Գեր. Տ. Հմայեակ Ծ.Վ. Դիմաքսեան	1	3
Մեծապատիւ էֆէնտիք.		
Գրիգոր Մուրատեան	4	12
Կարապետ Փափազեան	3	9
Յակոբիկ Ա. Շահպազեան	3	9
Համբարձում Մազլումեան	3	9
Յարութիւն Սըվաճեան	2	6
Եղիազար Մելիքեան	2	6
Թորոս Գամամաճեան	2	6
Միհրան Խ. Գալփաքճեան	2	6
Յովհաննէս Քէրէսթէճեան	2	6
Գառնիկ Յովակիմեան	2	6
Մկրտիչ Մազըմեան	1	3
Կարապետ Գասպարաճեան	1	3
Գրիգոր Խնամիլեան	1	3
Աւետիս Պամամաճեան	1	3
Համբարձում Բէկիզեան	1	3
Կարապետ Եապմաճեան	1	3
Յարութիւն և Յովհաննէս Եղբարք Սամաճեան	1	3
Կարապետ Նիզամեան	1	3
Տիգրան Յովակիմեան	1	3
Գաբրիէլ Յովակիմեան	1	3
Թադէոս Պարտիզպանեան	1	3
Պօղոս Էքսէրճեան	1	3
Տելեմաք Էքսէրճեան	1	3
Մարտիրոս Սարրաֆեան	1	3

42 բաժին 126 քառ. մճտ.

Կը խոստանանք նաև այս կարգով հետզհետէ Պաշտպան գրուելիք ազգայնոց անուններն ևս հրատարակել։

Այս առթիւ նոյեմբեր ամսոյ մէջ երկսեռ վարժարանաց բացէն նուէր ընող հետևեալ Մեծ. ազգայնոց ևս մեր շնորհակալիքն կը յայտնեմք որք են .

Մեծ. Յարութիւն էֆ. Փափազեան 3 ոսկի
» Կարապետ » Գույումճեան 3 մէճ.
» Ճանիկ » Մանուէլեան
3 քառորդ մէճ.

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան
1874 դեկտ. 12 Երկս. վարժարանաց
Ատենադպիր Ատենապետ
Հ. Մուրադեան Գրիգոր Մուրատեան
'ի Թաղ. խորհրդարան
Եէնիգաբուի

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ
ԳՐՈՑ ՈՒ ԲՐՈՑ
ԵՒ ՍԱՍՈՒՆՑԻ ԴԱՒԻԹ
ԿԱՄ ՄՀԵՐԻ ԴՈՒՌ

Ծրագրեաց Գարեգին վարդապետ Սրուանձտեանց

Գ.

« Գրոց 'ու Բրոց » ի Գ. հատուածը մանկավարժական դասագիրքերու կարևորութեան վերայ կը խօսի . « դասագիրքեր պէտք է մանուկներուն պատշաճ հասկանալի և սիրելի բառերով և առարկաներով»։ Այսպիսի մի դասագիրք «Նախաշաւիղ դասագիրք գիտութեանց և արուեստից» մակագրով ես արդէն պատրաստած եմ, և կը յուսամ որ քիչ ժամանակէն ի լոյս կընծայվի ։ «Երբ մանուկը , կամ Գրոց ու Բրոց , իւր ծնած տունը և տան մէջ եղածները կը ճանչնայ, այնուհետև տան դռնէն դուրս կընթանայ տախտակիկ . արևու շողին , ջրի կուժին , կատուին ու շնիկին , ճրագին ու կրակին արդէն ծանօթ է նա . դուրսը տեսածներուն ալ հետաքրքիր կը լինի . եթէ պարտէզ ունի , հողը կը փորփըրէ , խոտ և ծաղիկ կը տնկէ ու կը լուէ . քարի մը կամ ապակիի մը կտոր կը գտնէ՝ ձեռքը կառնէ , խորհելու և խմանալու կարող եղողի մը պէս հետաքրքիր կը լինի , տեսածներուն անունը կը հարցընէ . ագրօրն ու հաւերը կը ճանչնայ . ճեմերու հետ ընկեր կը դառնայ. դուռը, դրկիցը, փողոցը կը նկատէ և կորոչէ. ծընողաց հետ գրօսանքի կերթայ. եկեղեցի երթան՝ եկեղեցի կերթայ, և ուր որ երթան կերթայ. ինչ որ ընեն ու ըսեն՝ կը սորվի. այս սորվոյթից հետ լեզուն ալ կը բացվի , կընդարձակի (*) ։ Այս խընդրոյն յատուկ ուշադրութիւն տալ պէտք է . փափուկ և խորին ուշադրութիւն» ։ Ուսումնական խորհուրդն աւելի ո՞վ պարտաւոր է այս խնդրին յատուկ ուշադրութիւն տալ. այլ նա մէկ կողմ թողած այդ օրինակ նախնական և կարևոր խնդիրներ՝ Ակադէմիայի կազմութեան խնդիր կը յորուցանէ . . . Այրը չուսած քէֆին կը ցատկէ ։

Դ. հատուածն ալ նախընթացին շարունակութիւն է, որով Արժ. հեղինակն իւր կը յայտնէ նաև հայկական լեզուն , հնագիտութիւնն ու տեղագրութիւնը մշակելու նոր հետազօտութեամբք ։

Ե. հատուածէն կսկսին տնական կահ կարասիներու և գործիներու հայ—ռամկական անունները , զորս ընդհանրապէս Մուշի և Վանայ ժողովուրդք կը գործածեն ։ Ռամկական աւացի, այլ փոքր ինչ զննութեամբ շատ կը տեսնըվի թէ գիտնական բառեր, անուններ են նոքա, ճարտար ստուգաբանութեամբ։ Ահա մի քանի օրինակ. կաթսալիք, նշանակէ կաթի աման. թնթոց՝ որով հարեսայ կը խառնեն, կը հարեն ։ փարատիկ՝ շոր մի է որով գլուգային իւր թոնիրը կը փարատէ կը սրբէ, եայլն ։

Է. հատուածը Հիւսիսկրատէսի պատուաշակերտներուն բժշկական գիտութեանց վերայ կը խօսի , գովելով այդ պատուաւներու ճարտարութիւնը ։

Ը. հատուածը կը խօսի ծաղիկներու վերայ, «որոց անունները մի առ մի թուել գիտեն բնակիչները հայերէն, ինչպէս նաև բանջարեղինաց , խոտեղինաց և պրակ պրակ գտնուած մացառներու տեսակաց մանր ու խոշոր ոստերուն, մրգենեաց, ուռենեաց, փուշերուն, որոց ամենուն անունները շատ պէտք են գիտնալ»։ Մեր (կ Պոլսո) հայ ընտանիքները ոչ միայն չը գիտեն սովորական բանջարեղէններու, պտուղներու և ծաղիկներու մեծ մասին հայերէն անունները ; ոչ միայն չեն ուզեր սորվել , գտնել և գիտնալ , այլ և գիտցածներն խսկ չեն գործածեր . Նախապատիւ կըհամարին «ճիւլ» սալ՝ քան թէ վարդ . «Հյլմա , լաhանայ , մէնձիրէ, ասել՝ քան թէ խնծոր , կաղամբ , պատուհան . այսպէս և այլ ամենայն . . . ; Ինչ և իցէ անցնիմք մեր ընդօրինակութեան. «Պէտք են տեսնըվիլ մեր գրքերու և բառարաններու մէջ , որոնք որ դեռ չը կան , հանդերձ իրենց նշանակութեամբ և ստուգաբանութեամբ» ։ Կը կարծեմք թէ այս մասին քիչեր պիտի դտնըվին Գեր. Սրուանձտեանցի չափ յարմար և հմուտ. ուստի իրաւունք ունիմք խնդրելու ի նմանէ որ իւր առաջարկութեանց մի սկզբնաւորութիւն անէ և մի հիմ դնէ , իբր փորձ և առաջնորդ . և անտարակոյս ուրիշներ ալ պիտի հետևին իրեն ։ Կը կարծեմք թէ Տ. Սրուանձտեանցի ծրագրել ուզածները 10 «Գրոց ու Բրոց» է ալ աւելի կը կազմեն . ուստի ազգին պարտքն է այդ գրքին հեղինակն արժանաւոր ընդունելութեամբ քաջալերել իւր ծրագրին ընդարձակելու, որով թէ՛ հայրենի պատմութեան , թէ՛ աշխարհագրութեան, թէ՛ լեզուին , թէ՛ գիտութեանց և թէ՛ արուեստներու համար նոր լոյս պիտի սփռըվի անշուշտ ։

Դ.

Թ. հատուածէն կսկսին տեղագրութիւնք , և նոցա վերայ եղած ժողովըրդական աւանդութիւնք և առասպելներ, որք կարի զարմանալի և հանճարեղ , և նոյն իսկ խրատական են ։

ԼԵ. հատուածը տնական հանդէսներու, օրինակ, հարսնիքի արարողութեանց վերայ կը խօսի կը խօսի , այլ համառօտ , կը փափաքէի որ աւելի ընդարձակ և տաղերով գրված լինէր ։

ԼԶ. հատուածը մանկական և երիտասարդական խաղերու վերայ կը խօսի . այս հատուածին մէջ յիշված տաղերըն ալ տեսնել խիստ փափաքելի է ։

ԼԹ. հատուածէն կիմանամք թէ Տէր Երեմիա եպիսկոպոս , Տէր Գևոնդ վարդապետ Փիրղալեմեան և Տէր Գրիգոր վարդապետ Աղաւնեան մի քանի տարիէ 'ի վեր իրենց հանդպած տեղերու հնութեանց ստորագրութիւնքը, արձանագիրներն օրինակած և ժողովրդական հէքեաթ (հիքեայէթ) ներ , անէծքներ և առասպելներ ի գիր առած են . Նաև Տըրպանդոնցի Պատ. Պօղոս Թովմաեան՝ յանձնարարութեամբ Խրիմեան Ս. Հայրիկի , Տարօնի և Տրապիզոնի ստորագրութիւնքը աշխատասիրած է ։ Այս աշխատասիրութիւնքը դեռ տպագրված չեն .— և հայերու մէջ ո՞ր հեղինակ կամ թարգմանիչ կը համարձակի իւր կիսագատարկ քսակէն ծախք անելով գիրք հրատարակել . . . այսինքն պարտք անել ։

Մի հայկական հնագիտական ընկերութեան կազմըվիլը լսեցինք այս օրերս. յուսամք որ այդ ընկերութիւնը ուշադրութեան առնելով «Գրոց ու Բրոց»ը, անոր առաջարկութիւնքը նկատողութեան կառնու, և վերյիշեալ երկասիրութեանց մասին ալ հարկ եղածը կը անօրինէ ։

Ն.

Քառասուն հատուած «Գրոց ու Բըրոց» է վերջը կը դայ Սասունցի Դաւիթ կամ Մհերի դրան զարմանալի վէպը , որոյ մէջ կը տեսնուին Մուշի և Բաղէշի ժողովրդական բարբառին ամնիւ յատկութիւնքը ։ ճարտար զրոյցքներ , հիանալի դարձուածքներ . թէ և անմարսելի առասպել , այլ դաս մի է Սասունցի Դաւիթի վէպը՝ երկայնմտութեան , քաջութեան, բարեպաշտութեան և անկեղծ սիրոյ ։

Այս վէպէն վերջը կայ նաև մի բըրդուած վանի ժողովրդական անգիր բանաստեղծութիւն ։

Մի հին երգարանի մէջ , ինչպէս կը յիշէ Գրոց ու Բրոց , այդ բանաստեղծութեան նման մի երգ կայ «Ցաղ ի վերայ նաւի» վերնագրով. այս օրինակ բանաստեղծութիւն , որ կարծեմք թէ միայն Հայոց մէջ դտնուի , կերևի թէ Հայոց շատ սիրելի և սովորական բան մի է եղեր , վասն զի մայրաքաղաքէս 10—15 ժամ հեռի մի գիւղի մէջ ալ նմանօրինակ տաղ մի լսած եմք , որ սապէս կ'սկսի

Ա՛ս տարի՝ տարի, գալ տարի բարի ,
Երթանք նայինք մուկը ինչը կերել է.
. . . կատուն ինչը կերել է . կատուն մուկը՝ մուկը ցորենը կերել է . և այսպէս ուտողները հետզհետէ շատցունելով մինչև հարիւր յիսուն կենդանիի անուն մի զմիւ կնի կը թուեն սա կերպով «Փիլը ուղտը , ուղտը ջորին , ջորին ձինը , ձինը շունը . . . կատուն մուկը , մուկը ցորենը կերել է ։

«Գրոց Բրոց»ի հեղինակին շնորհակալութիւն յայտնելով , և Հայոց ալ ուշադրութիւնը հրաւիրելով Գրոց Բրոցի վերայ, կը վերջացնեմ նկատողութիւնքս ։

74 դեկտ. 1 Յ. Յ. ՄԿՐԵԱՆ
Կ Պոլիս Նախկին Շահն. ուսանող

(*) Այս տողերուն հեղինակը 1866 ին այդ ոճով երկու ընթերցարան շինած է, որք անշուշտ օգտակար եղած են, և միշտ կը լինին՝ եթէ Արժ. հեղինակը նոցա երկրորդ տպագրութիւնն ի լոյս ընծայէր ։

ԹԱՏՐՈՆ ՕՍՄԱՆԻԷ
ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ
Վարդովեան Յ. Էֆէնտիի Վարդովեան
Հանդէս Ազգային
1874 դեկտ 18 չորեքշաբթի գիշեր ժամ 2 1/2
ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ԵՐԵԿՈՅԹ
Ի ՆՊԱՍՏ
ՕՐ. ՎԻՐԳԻՆԻԱՅ ԴԻՐԱԳԱՇԵԱՆ
Առաջին աշխոյժ դերասանուհւոյ
ՄՆԱ՜Ն ՏՐԴԱՏ
Է —
ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ ՀԱՅՈՑ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ
Ողբերգութիւն երգախառն ի հինգ արարս և ի մի պատկեր
ԶԸՆԿԸՐԱԳ
Զաւեշտ Թոպալ աղբար Թոքաթ
խիստ ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն մի արար տաճկերէն լեզուաւ.
ՊԱՐ ՄՆՈՎՏԻՈՆԱՆ
Պիտի ձևացնեն Օր. Վ.Դարադաշեան և Օր. Վ. Պաշտալեան
Տոմսերական գին
Թատրոնին գրօսարանը մինչև առաւօտ բաց է։

Ե.Զ.Գ.
Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց ուսումնարանի վագըֆէն Հիսարտիպի ճատտէսի 83 թիւ տանը կէսը մահլիւլ եղած ըլլալով, վագըֆի կողմէն կը ծախուի և առայժմ 90 Օսմանեան ոսկի եղած է ։

Ուստի ով որ աւելից աւելի կը կամի գնել, պարտի դիմել յիշեալ ուսումնարանը ամեն առաւօտ մինչև ժամը 5 , Թուականէս մինչև 11 օր ։

Դպրապետ Մայր-Եկեղեցւոյ
Յովսէփ Բեհլիւլեան
16 դեկտեմբեր 1874

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԲՍՈՒՏԵՏՐ
Ռուսօրէնէ 'ի Հայերէն
Մաքուր աշխարհաբառ խօսելու փափաք ունեցողներուն համար.

Կազմնդ. Նուէր ըլլալու խիստ յարմար տետրակ մ'է ազնիւ օգտակար։ կը վաճառուի Մէրճան չարշի թիւ 53—57, ի դրատան Յ. Մարգարեանի . Գին թղթեային 2 1/2, կազմեալին 4 ղրշ. Շատ առնողներուն զեղչ կըլլայ։

ՆՈՒԷՐՔ ԿԱՂԱՆԴԻ
(Թարգմանութիւն)
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Հինգ հատ սիրուն տետրակներ, որ կը պարունակեն ազնիւ և պատանեաց հասկացողութեան յարմար բարոյական եւ խիստ զուարճալի պատմութիւններ ։

ԱՆՈՒԱՆՔ ՏԵՏՐԱԿԱՑ
Հայր Սիմօն եւ Ջինօրատ թիւն.
Երկու դաշնկան եւ ցորենի հատեր.
Փերեզակ Մի քայէլ
Անձնուիրութիւն կամ Ակամայ բժիշկ
Մեղու, Երկէր, Դաւիթ եւ Գողիաթ.
ԳԻՆ ՏԵՏՐԱԿԻ 1 ՂՐՇ

Կը վաճառուի մասնաւորապէս 'ի դրատան Պաղտասար աղայի Սրապեան (ի Մէրճան չարշը թիւ 29) , եւ այլ գրավաճառաց խանութները։

ՏՕՂԱՎԻՔ
'Ի Պ. Հ. Մ ԱԼԱՃԱՃԵԱՆԷ

Այլ եւ այլ նիւթոց վրայ գրուած տօնաւորներու տետրակ մը 32 երես։ Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութները , նաեւ Պահճէ գաբու Սուճի Պօղոս աղայի խանութը եւ կամուրջի գլուխ Պառաքան . Գին մէկ քառորդ արծաթ մէճիտ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
Համբաւաւոր վարժարանի մը ուսումնաւարտ աշակերտներէն մին պատրաստ է թէ՛ տուներու եւ թէ վարժարաններու մէջ թուաբանութեան, աշխարհագրութեան եւ երկրաչափութեան դաս տալ։ Մասնաւորապէս տուներու համար՝ Հայերէն , Ֆրանսերէն եւ այլ ուսմունք ալ կրնայ դասախօսել ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
Մօսիւ Վէնսան Ծաննիին կամրջին գլուխ թիւ 72 մեծ դեղարանը յունուարի փետրվար 1 ին նոյն կամրջին գլուխը Բարձր. Մայր Թագուհւոյն շինել տուած նոր վաճառատունները պիտի փոխադրուի, ուր աւելի առաջ ալ քանի մը տարի Մօսիւ Վ. Ծաննի կեցած է։ Իսկ այժմեան դեղարանին

տեղը վարձու պիտի տրուի փետրվար 1էն։ Ուզողը Մօսիւ Ծաննիի հետ պէտք է տեսակցի ։

ԻԼԱՆ

Առաքիրի չաճանէ Նանը աղիղ իտարեսինին Հառքեօյ տեչիրմէնի համբոլթընտան 150·000 քըյէ քէփէյին իշթիրաըիա թալիպ օլան թիւճճարտէն բօսթանմթին փոյնիտի պէր մաճիպի մուգավէլէ պէտէլինի իժա իլէ մէզքիւր քէփէյի ալըղ իժմէմիշ օլտուղունտան, փարքը ֆիատթի քէնտիսինէ թազմին իթտիրիլմէք ուզերէ մէզքիւր քէփէկ իշպու քեանունի էվվէլը րումինին օն իքինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն մէվքիի միւզաեէտէյէ վազ օլունաճաղը ճիհէթլէ իշթիրաըինա թալիպ օլանլարըն Տարի Շուրայի աքէրիյէ կէլմէլէրի ։

11 քեանունի էվվէլ 1874

Պապը Սէրասքէրի

Տայիրէի ումուրի աքէրիյէ իչին լուզումի օլուպ միւնաքասայէ գօնըլան 2400 թօփ էլէկ պաթալ քեաղըտընըն պէհէր թօփը 330 ղրուշա օլարաք թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, քեանունի էվվէլը րումինին օն ալտընճի սալը գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ սարը շուրայի աքէրիյէ կէլմէլէրի ։

2 քեանունի էվվէլ 1874

Պապը սէրասքէրի

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Բէրա Լոլէի փողոցը 6 1/2 կանգուն երկայն եւ 25 կանգուն լայնութեամբ գետին մը կայ ծախու ։ Ուզողը պէտք է դիմէ Ղալաթիա Բէրչէնպէ բազարի մօտ Կլավանի խան թիւ 5 · Նորթ Պրիթիշի ապահովութեան գրասենեակը, եւ Պ. Գառնիկ Յ. Սերոբեանի հետ տեսնուի ։

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris, chez M. Orain, 9, Rue Drout, et les annonces pour l'Angleterre à Londres, chez M. E. Micoud, 12 St.-Peter's Steert, Islington.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԽԻԹԻԻՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՕԼԻՍ ՋԻՆԻԼ Ի ԽԱՆ

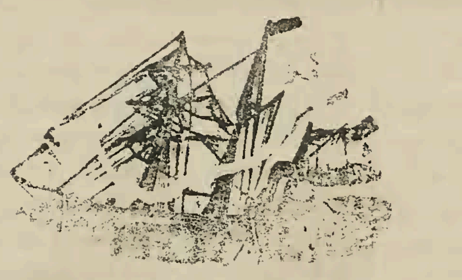

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1874 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

ԲՈՍՓՈՐԵԱՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ Թիւ — Եւրոպական եզերք

2 19 Եէնիմահալլէէն Մէզարպ· Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա Եէնիքէօյ Սթէնիա Էմիրկեան · Ռ. Հիսար. Պէպէք ·

5 25 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Եէնիք· Պօյաճ· Ռ Հիսար Պէպէք· Առնաւ·

3 15 32 Ռ. եւ Ա. Գավաքէն Մէզար· Պէօյիւք· Թարապ· Եէնիք· Սթէն· Էմիրկէն Հիսար, Պէպէք· Օրթաք·

4 18 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ· Թարապ· Եէնիք Պօյաճ· Ռ. Հիսար, Պէպէք, Առն· Գուր· Օրթ. Պէշիկ·
(Ուրբաթ օրերը ժամը 4 1/4ին)

5 15 20 Ենիմահ Մէզարպ· Պէօյիւքտ, Թարապիա Եէնիքէօյ, Սթէն· Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Պէպէք· Առնաւ·
(Բացի ուրբաթէ) ։

6 15 1 Եէնիմահ. Մէզար· Պէօյիւք· Թար· Եէնիք· Էմիրկէն Ռ. Հիսար, Պէպէք, Առնաւ· Գուրուչ· Օրթաքէօյ Պէշիկ·

7 6 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ· Թարապ· Պէյքօզ· Եէնիք· Էմիրկ· Գանլըճա, Պօյաճ· Ա· Հիսար, Գանտիլլի Առնավուտք· Պէյլէրպէյ, Օրթաքէօյ Գուզկունճուք, Պէշիքթաշ, Իւսկիւտար։

8 45 25 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու· Պէօյիւքտէրէ· Թարապ· Պէյքօզ· Եէնիք· Պօյաճ· Ռ. Հիսար· Պէպէք, Առնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիկթաշ·

9 45 22 Մէզարպուրնու, Պէօյիւք· Թարապ, Եէնիք· Էմիրկ· Ռ. Հիսար, Առնավուտքէօյ, Օրթաք· Պէշիկթաշ·

Արեւելեան եզերք

2 30 1 Առնավուտք· Գուրուչ· Օրթաքէօյ· Պէշիկթաշ·

3 2 Առնավուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ ։

3 30 3 Առնավ· Գուր· Օրթաքէօյ, Պէշիք· Գապաթաշ։

4 5 22 Առնավ· Գուրուչ· Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ ։

4 30 9 Առնավ· Գուր Օրթ· Գուզկ· Պէշիկ· Գապաթաշ·

5 45 3 Առն· Գուր· Օրթաք· Պէշիկթաշ, Գապաթաշ·

6 2 Առնավ· Գուր, Օրթ· Գուզ· Պէշ· Գապ· (Բացի ուրբաթէ

8 23 Առնավ Չէնկ· Պէյլէր· Օրթաք· Գուզկ· Պէշիքթաշ·

Ասիական եզերք

2 30 21 Պէյքօզ, Բաշ, Գանլ, Ա. Հիսար, Գանտ· Վանիքէօյ Չէնկէլք, Պէյլէր, Գուզկունճ ։

2 30 6 Վանիքէօյէն Չէնկէլ, Պէյլէրպ, Գուզկունճք, Գապթ·

3 17 Պէօյիւքտէրէ, Բիրէճպ· Պէյքօզ, Բաշապաղ· Գանլ· Ա. Հիսար, Գանտ· Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ· Պէյլէրպէյ, Գուզկուն ։

4 30 23 Պէյքօզ· Բաշապ· Գանլըճա, Ա. Հիսար Գանտիլլի, Վանիք· Չէնկէլ Պէյլէր· Գուզկ·

10 15 3 Վանիք· Չէնկէլ· Պէյլէրպէյ, Գուզկ·

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական եզերք

3 30 6 Գապաթաշ, Իւսկիւտար, Պէշիքթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկ· Առնավուտ· Գանտիլլի Ռ. Հիսար, Գանլըճա, Էմիրկէն, Եէնիքէօյ· Պէյքօզ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահալլէ·

4 1 Պէշիքթաշ, Օրթաքէօյ Առնավուտք· Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտ· Եէնիմահ·

5 30 25 Պէշիկթաշ, Օրթաք· Առնավ· Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ· Եէնիք· Պէյքօզ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէզար· Եէնիմահալլէ ·

6 30 23 Գապաթաշ, Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ Գուզկունճուք, Օրթաք· Պէյլէր· Չէնկ· Վանիք· Առնավ·

8 22 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Առնավուտքէօյ Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիք· Թարապիա, Պէօյիւք· Մէզար·

9 30 19 Առնավ, Ռ. Հիսար, Պօյաճ· Սթէնիա, Եէնիք· Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ ։ (Բացի ուրբաթէ)։

10 15 18 Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ· Եէնիք· Թարապիա, Պէօյիւք· Մէզար· Ռ. եւ Ա. Գավաք, (Ուրբաթ օրերը ժամը 10ին

10 45 32 Պէշիքթաշ, Օրթաք· Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ· Սթէն· Եէնիք· Թարապիա, Պէօյիւքտ· Եէնիմահալլէ ։

11 15 25 Սթէն· Եէնիքէօյ· Թարապ· Պէօյիւք· Մէզար· Եէնիմահ·

11 30 21 Վանիք· Պէպէք· Ռ. Հիսար, Պօյաճ· Պէյքօզ·

Արեւելեան եզր

3 45 19 Չէնկէլ, Առնավուտքէօյ·

5 45 2 Առնավուտ· (բացի ուրբաթէ)։

9 15 3 Գապաթ· Պէշիկ· Օրթաք· Գուրուչ· Առնավ· Վանիք·

10 21 Պէշիկթաշ, Օրթաք, Գուրուչ· Առնավ ·

10 30 2 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչ· Առնավուտքէօյ ։

11 5 1 Գապաթաշ· Պէշիքթաշ· Օրթաքէօյ, Գուրուչ, Առնավուտքէօյ·

11 25 3 Պէշիք· Օրթաք· Գուրուչ· Առնավուտք·

11 45 6 Պէշիք, Օրթաք, Գուր, Առնավ ։

12 2 Պէշիկ, Օրթաք · Առնավ·

Ասիական եզերք

4 30 3 Պէշիկթաշ, Գուզկ· Պէյլէր, Չէնկ· Վանիք· Առնավ·

9 45 20 Գուզկ· Պէյլէրպէյ, Չէնկ· Վանիք, Ա. Հիսար, Գանլըճա Բաշապ, Պէյքօզ Բիրէճպ· Պէօյիւքտէրէ ։

10 35 17 Գուզկ· Պէյլէր Չէնկ· Վանիք· Ա. Հիսար, Գանլ· Բաշ, Պէյքօզ, Պէօյիւք·

11 5 23 Գուզկ· Պէյլէրպէյի, Չէնկէլք, Վանիք· Գանտ· Ա, Հիսար Գանլըճա, Բաշապաղճէ, Պէյքօզ·

11 40 22 Գապաթ, Գուզկ, Պէյլէրպէյ, Չէնկէլ· Վանի·

Ծան. — Մէն ուրբաթ առաւօտ ժամ 5ին կամուրջէն աւելի շոգենաւ մը պիտի ելնէ եւ Իւսկիւտարէն մինչեւ Պէյքօզ ամէն նաւամատոյցները հանդիպելէ ետեւ Պէօյիւքտէրէ պիտի երթայ եւ ժամ 8 3/4 ին Պէօյիւքտէրէէն մեկնելով եւ նոյն նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջը պիտի դառնայ ։

ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԿԷՐ

Միակ սեփականատէրք և կերտիչք

ԿԱՐԻ ՄԸՔԵՆԱՅԻՑ

ՍԻՆԿԷՐԻ

Որք ամենէն պարզ, ամենէն դիմացկուն եւ ամենէն լաւագոյնն են 'ի գործածութիւն

ընտանեաց,
կար կարող կանանց,
դերձակաց,
կօշկակարաց,
Եւ այլ արհեստաւորաց ։
Ամեն տեսակ կարերու համար վաճառման մեքենայ դիւր ։
Ընկերութիւնը գործակատարներ կը խնդրէ Եգիպտոսի, Սիւրիոյ եւ ուրիշ արեւելեան երկիրներու մէջ ։

Աւելի տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առ Սինկէր ընկերութեան կեդրոնական գրասենեակը 'ի Լոնտրա Ֆօսթէր Լէյն Չիբսայտ 39 ։

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պոլիս Ջինիլի խան վերի յարկը թիւ 15 Մասիսի խմբագրատուն

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անձնանքները ։

ԻԶՄԻՐ. Սաեփան աղա Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խօսրով էֆ. Լսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Ստեփան աղա Թանկէրեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ուզունարդեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Նշանեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Ջաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փօթիկեան.
ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՑՈՔՇԱՆ Մկրտիչ աղա Աչճեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարչարեան.
ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բաղրատունի.
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Կարապետ աղա Վարդանեան

Ուրիշ քաղաքներէ սատրագրուիլ ուզողները այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY		NORTHERN ASSURANCE COMPANY	
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԸՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ		ՆՕՐԹՀԸՐՆ	
Լոնտրայի և Լիվէրփուլի ապահովութեան ընկերութիւն	Անգ. Լր.	Լոնտրայի և Լիվէրփուլի ապահովութեան ընկերութիւն	Անգ. Լր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000000
Վճարեալ դրամագլուխ	250,000	Վճարեալ դրամագլուխ	100,000
Պահեստի դրամ հրդե- հի ճիւղին գոյացեալ	596,000—846,000	Պահեստի դրամ հրդե- հի ճիւղին գոյացեալ	250,000—350,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը	794,000	Զուտ հասոյթ 1872ի	270,000

Ստորագրեալք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն՝ ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանաձեւերու ինքզինք ներկայացունել ։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները ։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանցս գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրչէմպէ բազարի մօտ Կլավանի խան թիւ 5 ։

Լիազօր գործակատար

Վ. Ռ. ՍՈՒԱՆ